

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 23 - 2020
från Kalle Eriksson

Vår i Bjäre

Plantering blev fritidsparadis.

I slutet av 1800-talet tog bönderna i Glimminge och Lillaryd det initiativ, som flera byar längs den svenska västkusten tagit vid ungefär samma tid:

Att plantera barrskog vid stranden för att därmed stoppa den sanddrift, som hotade att utarma åkrarna innanför strandlinjen.

Initiativet tycks ha kommit från Nils P. Petersson. Han var landstingsman, och han ordnade så att byalaget kostnadsfritt fick de första plantorna.

Vid byamötet 1 maj beslöt bystämman att fastställa de regler som skulle gälla för detta stora projekt.

Man satte inte mindre än 900 000 plantor. Nu gällde det att få dessa att växa till sig så att inte boskapen hann skada plantorna.

I byns regelverk fastställes bl.a. : "intet slags husdjur finge vid vite ditsläppas".

Inte heller var det förstås tillåtet att bortföra plantor därifrån. "Byalaget skall hos Kunglig Befallningshavare begära, att vitesbelopp skall fastställas för överträdelse".

Under åren framöver

kompletteras med nya plantor, där de ursprungliga har gått bort. Detta arbete pågår fram till 1923.

Därefter gör man uppehåll när det gäller kompletteringar fram till 1944

1907 anlades en plantskola på allmanningen. Anton Lundström, den lantbrukare som bodde närmast planteringen, skötte den. Det behövdes ständigt komplettering efter plantor som hade blivit förkvävda av gräset.

1920 hade skogen blivit så pass vuxen att det blev dags att gallra bland träden. Veden lades upp i högar. Sedan blev det auktion på virket. Den ägde rum i samband med bystämman på vintern. Så höll man på fram till 1950-talet. Då uppdrog man åt länsskogvaktaren att stämpla och ta in anbud på det som skulle avverkas.

Grenar och ris som lämnades kvar samlades ihop och forslades ner vid stranden vis Skara sten. Där eldades riset och de som arbetat med det bjöds på "kaffe med gök".

Allt enligt protokollet.

Skogvaktare

från början av 1900-talet var lantbrukare Anton Lundström.

Under hela 1900-talet har det skett ständiga förändringar i Glimminge Plantering. Redan tidigt anskaffade ett antal kommuner i Skåne mark och byggde sommarkolonier för barn. Så tillkom kolonierna Osby, Burlöv, Kristianstad, Riseberga.

Största kolonien anlades av Kristianstads län.

Övriga delen av planteringen fördelades mellan byns delägare. Var och en kunde därefter låta avstycka tomter som sedan såldes.

Från början var priset mycket lågt. Snart visade det sig, att efterfrågan var så stor, att man kunde höja kvadratmeterpriset åtskilligt.

Numera är större delen av planteringen "upptagen" av antingen tomter för fritidshus eller för barnkolonierna. På sin tid anlades även en tennisbana. En klubb bildades. Tävlingar anordnades. Många av sommargästerna har blivit trogna i planteringen under många år.

Vardagens hjältar.

Utan att jag egentligen medvetet har styrt det, har jag i mitt arbete med dokumentation sedan många år hamnat i ämnesområdet Bjäres historia. Eftersom den fotografiska bilden har haft en central plats i detta arbete, har det till stor del kommit att handla om kamerans tid - dvs i stort sett sedan början av 1900-talet. Under hela mitt liv som vuxen har jag flitigt använt kameran för att dokumentera det som Bjäre har att erbjuda. Det har blivit en omfattande bildsamling, ca. 60 000 bilder.

Arbetet har inneburit många kontakter med bjärebor, som delar mitt intresse för dokumentation av vår historia. Det har inneburit, att många har skickat bilder till mig . Bl.a. skolfoton, konfirmationsbilder, bröllopsbilder m.fl. men också bilder av bjärebor i arbete eller under fritid. Så har mitt bildarkiv kunnat berikas och blivit ganska heltäckande.

Hela arkivet har ställts till Båstads kommuns förfogande och blir därigenom tillgängligt för alla som är intresserade.

En viktig del i arbetet med bildarkivet är att ge varje bild en text. Först när texten finns där, får bilden sitt fulla värde som dokument. Arbetet med att ge bilderna text pågår ständigt.

Bilderna har varit en tillgång i samband med att jag skrivit artiklar med innehåll från vår lokala historia.

Bilderna har också lagts ut på min hemsida - bjareforlaget.se.

Att skildra vår lokala historia från 1800-talets mitt och framåt är att skildra människor i fattigdom. Av såväl bjärebor muntliga berättelser för mig och av vad jag har kunnat läsa i dokument av olika slag, fick jag kunskap om bl.a. ett antal kvinnor , som mitt i all sin fattigdom och utsatthet utförde stordåd. Dessa kvinnor blev mina hjältar. Vardagens hjältar. De finns inte i våra historieböcker eller historiska dokument. Ändå är de stora hjältar i vår historia.

Jag skrev en artikel om dessa hjältar. Den artikeln blev mycket uppskattad. Jag fick många brev, mejl och telefonsamtal. Alla var tacksamma över att jag lyft fram dessa kvinnor, som annars blivit onämnda i bilden av vår historia.

Går vi lite längre tillbaka i vår historia - till 1600-talet - möter vi en fattigdom som var ännu värre än den på 1800-talet. Så många människor svält ihjäl, att det fick återverkan i befolkningsstatistiken. För första gången minskade landets befolkning. I början av 1700-talet drabbades vår bygd av pesten. Den fruktade pesten. Som ett minne av den har vi i Bjäre en pestkyrkogård. De pestsmittade som avlidit fick inte begravas på den vanliga kyrkogården. Nu - i Coronatid - var det tankeväckande att studera pestens härjningar i våra trakter under vår historia.

Bjärebör berättar om Bjäre.

Under alla de år då jag arbetat med Bjäres historia, har jag träffat på bjärebor som berättat om Bjäre. Jag har lyssnat till deras berättelser. Läst vad de skrivit.

Materialet blev så omfattande att det blev underlag till en bok. Den fick titeln "Bjärebör berättar om Bjäre".

En av de bjärebor som fascinerat mig speciellt genom sitt skrivande var Henry Johansson. Henry föddes på gård nr 12 i Vejby som en i en syskonskara på åtta. När föräldrarna dog var det Henry som, tillsammans med brodern Ivar, fick uppgiften att sköta gården

När Henry 1979 blev pensionär, flyttade han in i en liten röd stuga belägen nära gården.

Henry hade många intressen vid sidan om gården och lantbruket. Han började tidigt att släktforska och var med om att starta "Bjäre släktring".

Det som fängslade mig särskilt

var Henrys poetiska verk. Det var f.ö. fler än jag som fängslades av Henrys poesi. Efter Henrys död 1995 beslöt hans hemförsamling, Barkåkra, att sammanställa hans dikter och utge dem i boken "Myself".

När jag fick tillfälle att läsa boken med hans samlade dikter blev jag helt tagen.

Jag fann en sökare.

I sina dikter tar Henry upp många av livets stora frågor. Jag läser om hans längtan efter något utanför vardagen. Många dikter har sökarens och grubblarens tecken. I vissa formuleringar anar jag en djup förtvivlan. Han tycks längta bort till någonting, som han inte klär i ord. När jag läser Henrys skildring av sin längtan, kan jag inte undgå att mina tankar går till en annan poet: Dan Andersson. Det visade sig senare att jag inte var ensam om denna koppling med den berömde dalapoeten.

Sökaren, grubblaren får vi fram i bl.a. dikten

"Vart styr mitt trasiga skepp?"

Mitt skepp är trasigt i mast och rår

Och relingen har bräckts itu.

Mitt skepp har seglat i många år.

Jag vet ej hur länge nu.

Vart styr mitt trasiga skepp i natt

Vem håller min sjuka hand?

Vem vrider styrbords mitt hjul, min ratt

Mot fjärran belägna land?

Vem håller skeppet mot vinden vass

Vem ser på karta och kompass

min väg till en säker hamn?

Vem revar seglen i nattens jakt

när skepparen själv är blind?

Vem står där uppe och håller vakt
i sommarnattens hårda vind?
Vem tänder fyren på grund och skär
för trasiga skeppet just?
Vem pejlar rymdernas stjärnehär
och ljuset på fjärran kust.

Så fortsätter dikten med sina ständiga frågor som inte ges något svar.

Vill du läsa mer om Henry Johanssons skaldekonst kan jag hänvisa till boken "Bjärebor berättar om Bjäre". Boken är slutsåld hos mig , men det kan ev. finnas enstaka ex. kvar hos något av våra säljställen.

Min boklåda

Boktitel	Pris	Reapris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebor berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	350	70
Nära havet trivs jag bäst	350	

De böcker, som är slutsålda hos mig kan ev. finnas som enstaka ex. på våra säljplatser - bokhandel i Båstad, Ängelholm och Laholm eller något av våra säljställen på Bjärehalvön.

Vänligen

Kalle Eriksson

Hallavaravägen 102

269 91 Båstad

0431-365 332

kalle@bjarenet.com